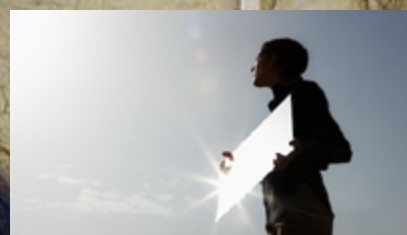

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

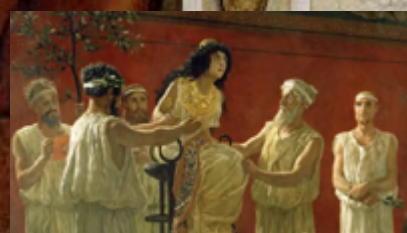
NOTRANJE OGLEDALO

HELEN KELLER
IN ANNE SULLIVAN

PREROKBE
GRŠKIH PREROČIŠČ

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

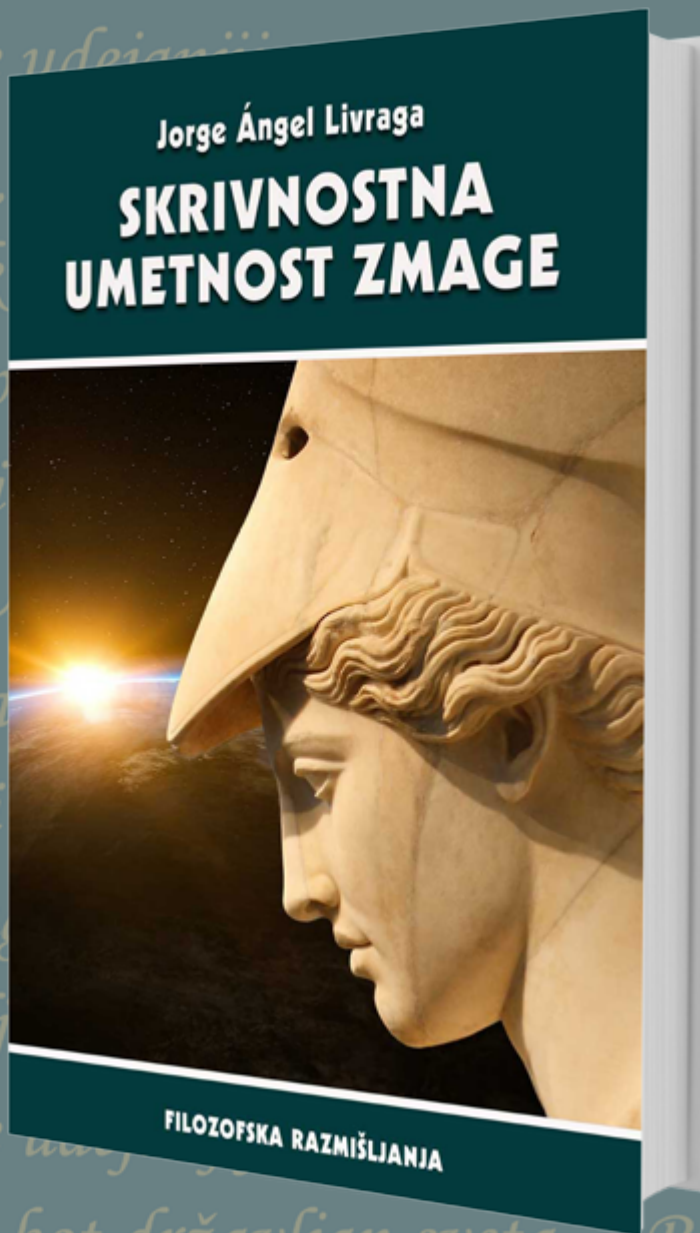
PROSTOVOLJSTVO

PRIHAJA NOVA KNJIGA!

»Srečni so tisti, ki jočejo ob glasbi; srečni so tisti, ki jočejo ob pesmi; srečni so tisti, ki se jim spremeni obraz ob navdihujoči melodiji; srečni so tisti, ki lahko pomahajo prijatelju in ga objamejo sredi ulice; srečni so tisti, živi, ki so še vedno zares živi, tisti, ki v sebi nosijo semena upanja, iz katerih bo zrasel svet upanja, svet, ki mora biti ne le nov, temveč tudi boljši.«

Prof. Jorge Ángel Livraga je bil filozof, velik poznavalec zgodovine, psihologije, človeških mentalitet, umetnosti, znanosti in religij.

Bil je plodovit pisec in nič manj plodovit govornik, ki je znal s svojimi besedami, polnimi humorja in entuziazma, učinkovito vzpostaviti stik z vsemi, ki so ga prihajali poslušat.

JORGE ANGEL LIVRAGA

SKRIVNOSTNA UMETNOST ZMAGE

FILOZOFSKA RAZMIŠLJANJA

Na voljo novembra ...

AKROPOLITANEC

B E S E D A
U R E D N I K A

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

OKTOBER 2018 | ŠT. 39

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

• FILOZOFIJA: NOTRANJE OGLEDALO	5
• BIOGRAFIJA: HELEN KELLER IN ANNE SULLIVAN – ŽENSKI, KI STA SPREMENILI SVET NA BOLJE	7
• ZNANI IZREKI: PREROKBE GRŠKIH PREROČIŠČ	12
• ZGODBA: SAVITRI IN SATJAVAN	14
• ANEKDOTA: KAKO PRITI DO ODKRITJA?	17

Na naslovnici: Delfska Sibila,
Sikstinska kapela; Michelangelo.

Zanimivo je opazovati, kako lahko preprost človek skače iz pretiranega materializma v naivni misticizem. Po eni strani sprejme le to, kar mu prenašajo čutila, stremlji za fizičnimi cilji in ceni zgolj imetje ali položaj, po drugi strani pa je v kriznih trenutkih pripravljen slepo verjeti napovedim vračev, vidcev, vedeževalcev, ne da bi se resneje povprašal po izvoru njihovih besed.

Samo da nastopi trenutek šibkosti, ko se v naših okvirih in pričakovanjih počutimo nemočne in, presenetljivo, že (vsaj navidezno) zanikamo materialistično skrajnost in jo zamenjamo za njeno nasprotje, ki ga še zdaleč ne razumemo.

Res je, da se v stiski človek oprime za kakršno koli rešilno bilko, ki mu ponuja upanje za rešitev njegovih težav. Vendar je lahko impulzivna in nepremišljena predanost eni sami nepoznani bilki tvegana. Nepremišljeni odskoki, ki so posledica obupa ali strasti, so namreč lahko pogubni.

Filozofska pot je pot k smislu in modrosti ter je vedno počasna in preudarna. To je pot, na kateri mora vsak korak najprej dobiti svojo stabilnost, preden naredimo naslednjega. Kot je že davno dejal Pitagora, filozof hodi peš. Njegov cilj je namreč oddaljen, je visok, vzvišen in do njega ne pridemo v enem mahu ali po naključju – temveč postopno in z vztrajnostjo. Točka, ki smo jo dosegli na tej poti razvoja, odraža naše stanje, zato je odraz naše zavesti, naše sposobnosti razumevanja in razločevanja.

Pomembno je, da se ne prepustimo tistemu, česar ne razumemo, da ne verjamemo slepo le zato, ker je udobneje. Za posledice svojih dejanj namreč odgovarjamo sami in breme napačne odločitve, ki smo jo zaradi nezrelosti in nesposobnosti prenesli na druge, bo padlo tudi na nas.

Človek v sebi nosi dragocen ključ za pravilno in trajno razrešitev vseh težav – svobodno voljo. Uporaba svobodne volje, v neločljivem spremstvu ljubezni in inteligence, je najvišji odraz človeškosti.

Naučiti se moramo v vsakem trenutku živeti v skladu s tem troedinim ključem. To je dejansko duhovni ključ, ki odraža stanje zrelega človeka. Naučiti se moramo sprejemati odločitve po svoji vesti in odgovarjati za njihove posledice.

Morda lahko prihodnost do določene mere napovemo s poznavanjem naravnih zakonitosti in bistroumnim sklepanjem ali na druge subtilnejše načine, vendar je možno napovedati le okvirne okoliščine, v katere bomo postavljeni, ni pa možno napovedati tega, kako se bodo v duhu svobodni ljudje na njih odzvali.

Od nas je odvisno, ali bomo svobodni in svojim dejanjem dali navdih optimizma in poguma, ali pa se bomo, nasprotno, odzvali robotizirano v okovih lastnih strahov in strasti ...

Vsaka izbira za nas pomeni tudi priložnost, da nekaj spoznamo in presežemo starega sebe. Zato se moramo odločiti sami, in to tako, kot je po našem razumevanju najboljše. Če se odločitev zdi pretežka, pomeni, da moramo "kamen spotike" bolje spoznati, ga pravilno razumeti, da bi se lahko pravilno odločili. V to bomo vložili napor in zavest in ne iskali potuhe pri drugih ter prelagali breme odločitve na njih ali na nekakšna znamenja z neba.

Moder človek, tudi če ima nekoliko boljši uvid v okoliščine, drugim le redko neposredno svetuje, temveč jih raje spodbudi, da razvijejo sposobnost razumevanja, razločevanja in da sami odgovorno prevzamejo svojo odločitev. Le tako lahko zares pomaga, sicer bi jih prikrajšal za možnost odločitve in za rast.

Za razliko od raznolikega eksotičnega mysticizma, ki le ustvarja nejasnost in težave, je prava mistika svobodna volja, ki nam jo skupaj z ljubeznijo in inteligenco uspe vliti v konkretna dejanja.

Andrej Praček, urednik

**VIŠJE CENI POPOTNIŠKO PALICO IZKUŠNJE KOT HITRI
JAREM SREČE. FILOZOF POTUJE PEŠ.**

PITAGOREJSKI IZREK

NOTRANJE OGLEDALO

JORGE ÁNGEL LIVRAGA
USTANOVITELJ NOVE AKROPOLE

Danes, ko mit o enakosti izginja, lahko z večjo svobodo cenimo modrost antičnih filozofov, ki so trdili, da so vse stvari in vsa bitja različna.

Še več – že pri enem in istem človeku je težko zaslediti dve enaki notranji stanji skozi dan, mesec ali leto. Slabo je, da imajo – razen izjem, ki potrjujejo pravilo – ta notranja stanja pogosto poguben skupni imenovalec, in to je, da se zaradi njih na vse gleda predvsem negativno.

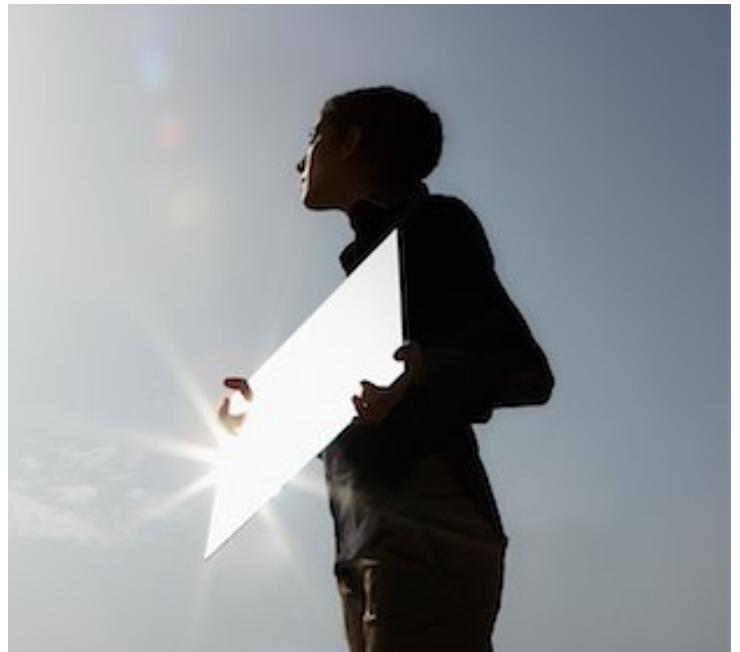
Vsakdo na svoj način se počuti kot "mučenik", nerazumljeni ali žrtev drugih, ki ga ne ljubijo in ne cenijo, kot si zasluži ... In še bi lahko naštevali, za kar tu ne bi imeli dovolj prostora.

Opazimo lahko, da egocentrizem, z večjo ali manjšo težnjo proti egoizmu, vpliva na poglede in delovanje, tako da razumne spremeni v nerazumne, delavne v lene, potencialno močne pa v šibke.

Čezmerni individualizem je enako slab kot njegovo nasprotje.

Vsi verjamejo, da imajo na določen način ključ do uspeha, toda na preizkušnjah padejo, krivdo za to pa vedno prevajajo na druge in pri tem zavzamejo negativno psihološko držo. Neredko srečamo posameznike, ki so do svojih podrejenih pravi tirani, kadar pa morajo upoštevati navodila ali so glede česa opomnjeni, se izkažejo za skrajno občutljive. Tedaj radost ugasne in nad izmučeno zavest leže siv oblak. Tak posameznik je prepričan, da je žrtev nepravčnosti, hkrati pa razgláša, da sam dela prav, medtem ko naj bi se drugi motili.

**VSAKDO NA SVOJ NAČIN SE POČUTI KOT "MUČENIK",
NERAZUMLJENI ALI ŽRTEV DRUGIH, KI GA NE
LJUBIJO IN NE CENIJO, KOT SI ZASLUŽI ...**

Ta pesimistična in negativna drža je v meni zbudila precejšnjo pozornost, saj sem jo skozi leta opazil pri stotine ljudi, ki bi lahko vsekakor imeli veliko naravnejši, pozitivnejši in skromnejši odnos do življenja.

Spominjam se Platonove prilike o očesu duše, ki glede na to, kam je usmerjeno, vidi različne prizore – nekateri so temačni, nekateri sivi, nekateri pa zelo svetli. Predstavljal sem si, da imamo v sebi nekaj, kar je podobno vrtečemu se ogledalu. V njem se zrcali to, proti čemur je obrnjeno. Če pustimo, da se to ogledalo povesi, da se obrne proti zemlji, se bodo v njem zrcalile le sence, nevarnosti in težave. Če nam ga z nekoliko napora uspe obrniti vsaj proti obzorju, potem se bo njegovo vidno polje znatno razširilo. Čeprav bo še vedno zrcalilo temo, se bodo pred njim razgrnila tudi svetla obzorja, številna bitja in zanimive stvari, ki so vredne naše pozornosti. Duša bo tako razvila svojo sposobnost dojemanja, s katero bo lahko razločevala, se odločala in delovala.

Če s trdno voljo obrnemo ogledalo še višje proti nebu, se bodo vse slabe stvari tega sveta zabrisale, nebo, obsijano s svetlobo, pa bo naše srce napolnilo z lepoto in radostjo. Naravno bosta sledila uspeh in radost, naša modrost pa se bo razširila ter nam tako razkrila prave čudeže in skrita gibala vidnih stvari. V vsem bomo prepoznali božjo roko in njegovo neizmerljivo misel, ki je v ozadju vseh idej in oblik.

Tako bomo ob blagodejnem pogledu na te čudeže in ob njihovem doživljanju postopoma pozabili na naš ozki egoizem, na naše neznanje, zaradi katerega na ramena drugih prelagamo težo odgovornosti, ki nas plemeniti in našemu življenju daje smisel.

Če ohranjamo ta odraz neba v naši duši, se nam bo zdelo vse veliko lažje, naše potovanje pa bo postalo udobnejše, plodnejše in vedrejšje. To je resnično vredno truda, saj iz enega semena volje zraste gozd blaženosti, sreče in čustvene harmonije s samim seboj. Jasno bomo videli značilnosti Poti in popotnikov, česar ne bi mogli razločiti z ogledalom, obrnjenim proti temi.

Neodločnost bo postopno izginila, strah pa bo nadomestila zdrava obnavljajoča in vitalna notranja napetost. Vzdihi se bodo spremenili v nasmeh in popolnoma naravno nas bodo vsi bolje sprejeli ... le s tem, ko bomo svoje notranje ogledalo usmerili navzgor.

**ČE S TRDNO VOLJO OBRNEMO OGLEDALO
ŠE VIŠJE PROTI NEBU, SE BODO VSE SLABE
STVARI TEGA SVETA ZABRISALE, NEBO,
OBSIJANO S SVETLOBO, PA BO NAŠE SRCE
NAPOLNILO Z LEPOTO IN RADOSTJO.
NARAVNO BOSTA SLEDILA USPEH IN RADOST,
NAŠA MODROST PA SE BO RAZŠIRILA TER
NAM TAKO RAZKRILA PRAVE ČUDEŽE ...**

HELEN KELLER IN ANNE SULLIVAN

JERICA JERIČ

ŽENSKI, KI STA SPREMENILI SVET NA BOLJE ~ 2. del

ANNE SE POROČI

Leta 1905 je sreča potrkala na Annina vrata, ko se je poročila s pisateljem Johnom Macyjem. Helenino, Annino in Johnovo življenje se je zaradi tega zelo spremenilo, a so bili sprva vsi trije skupaj zelo srečni. Potem pa je zaradi izdane knjige Helen postala javna osebnost. Začeli so jo vabiti na javna zasedanja, kjer naj bi spregovorila v imenu slepih, gluhih in ljudi, ki so kakorkoli drugače trpeli. Dejavno se je vključevala v boj za boljši položaj slepih. In pri vsem tem jo je morala spremljati

Anne, kar pa je Johna zelo motilo. Sprva je mislil, da bo to lahko presegel a ni mogel. Anne je postavil pred dejstvo. On ali Helen. Annina ljubezen do Helen pa je bila prevelika, da bi jo lahko zapustila, zato je na koncu John zapustil Anne. Ta je bila zaradi tega uničena in je neprestano pisala pisma Johnu, naj se vrne. A ta se ni vrnil. Najverjetneje ga je Anne ljubila celo življenje, saj nikoli ni hotela podpisati ločitve.

HELEN KELLER (LEVO), JOHN MACY IN ANNE SULLIVAN MACY

Lastni egoizem je Johna oddaljil od velike ljubezni. Njun odnos – ki je bil nadvse lep in ljubeč – je utonil v pozabo, ker John ni prenesel, da bi bil drugi v vrsti. Niti pomislil ni, da Helen bolj potrebuje Anne kot on sam in zato je izgubil veliko žensko.

To nam je lahko v opomin čustvene nezrelosti. Od svojega partnerja namreč ne moremo pričakovati, da se bo nenehno ukvarjal samo z nami – vsak zrel človek ima nekaj, za kar skrbi. V takšni zablodi lahko namreč izgubimo resnično velike ljudi in globino odnosov, ki jih s takšnimi ljudmi lahko ustvarimo.

BORKA IN ZGLED

HELEN: "DOBRODELNOST JE ŽE LEPA STVAR, A KOLIKO VEČ DOSTOJANSTVA IMA ČLOVEK, KI SE LAHKO SAM VZDRŽUJE IN POKAŽE DRUGIM, DA KLJUB TEMU, DA JE SLEP, NI NEUMEN IN NESPOSOBEN."

Za temi besedami lahko vidimo odločno, pokončno žensko, ki se zaveda svoje vrednosti in razume stiske ljudi, ki so kakor koli drugačni, prikrajšani in zatirani. Vedela je, da se je vredno boriti, da bi vsi ti ljudje spoznali, da lahko kljub vsem omejitvam, ki jim jih je prineslo življenje, živijo srečno in s trdom premagajo vse težave, kar jim bo dalo zadovoljstvo in smisel v življenju ter ga vsaj za odtenek polepšalo.

Helen je bila pri vsem tem več kot vzor. Ljudi je ozaveščala o najbolj perečih problematikah in jih spodbujala k temu, da bi v najtežjih okoliščinah ravnali prav. Ni razmišljala o tem, kaj bodo drugi naredili zanjo, temveč kaj lahko sama naredi za druge!

Imela je svobodomiselnost in napredne nazore, ki jih tedanja tradicionalna družba ni sprejemala. Leta 1909 je postala članica socialistične stranke ter se redno udeleževala njihovih shodov in stavk. Napisala je številne eseje in članke o socialističnih vprašanjih, ki so bili pozneje zbrani in objavljeni v knjigi.

Podpirala je delavske stranke, odpravo smrtnih kazni, prepoved otroškega dela, zavzemala se je za to, da bi bila vsem ženskam na voljo kontracepcijska sredstva, podprla je Zvezo za podporo temnopoltim, ki je za vse temnopolte ljudi zahtevala enakopravne državljske pravice. Med prvo svetovno vojno je skupaj z drugimi Američani nasprotovala vojni in njeni krutosti ter se zavzemala za mir. Opozarjala je na ogromne denarne zneske, ki so jih porabili za orožje in drugo vojaško opremo, namesto da bi ta denar porabili za miroljubne namene – za pomoč revnim, bolnim in šibkim. In zaradi vsega tega si je Helen nakopala nemalo nasprotnikov.

Helen je, čeprav v veri, da dela dobro, pogosto plačala za svojo uporniško. Če je bila namreč glede česa preveč odkrita,

je lahko donatorjem stopila na žulj in zato niso želeli več pomagati. Tako je Helen uvidela, da s tem ne bo naredila nič kaj koristnega. Spoznala je, da je edini boj, ki je smiseln, spodbujati tisto dobro v ljudeh in ne napadati tisto slabo. Če napadamo, je edina reakcija, ki jo lahko pričakujemo nazaj – povratni napad. Torej nima smisla, da se borimo proti vsem krivicam, ki se delajo po svetu. Treba se je boriti za dobro in dobro tudi udeležati!

In vse to je počela, ker je želela, da bi neenakost, zapostavljenost in privilegiranost zamenjali za poštenje, sočutje in pravičnost. Pri tem pa jo je vodila tudi njena vera. Bila je pripadnica veje krščanstva, ki so jo pripadniki imenovali "nova cerkev".

HELEN IN ANNE SLUŽITA DENAR ZA PREŽIVETJE

Po zaključku Heleninega študija sta bili Helen in Anne zelo zaposleni z načrtom, kako bi lahko zaslužili nekaj denarja. Po več mesecev sta potovali in predavali izobražencem, strokovnim in človekoljubnim poslušalcem, za kar sta dobili povrnjene stroške, denarno nagrado in včasih tudi kaj dobrodelnih darov, a sta se kljub temu težko prebijali. Ta potovanja

so bila naporna. Anne je bila stara že prek 50 let in njene moči so počasi pešale. Vse pogostejše so se ji pojavljale težave z vidom, poleg tega pa se je še nezdravo zredila. Zato se je odločila, da je čas, da še nekoga nauči skrbeti za Helen. Tako je Anne leta 1916 za Helenino pomočnico in gospodinjo izbrala Škotinjo Mary Agnes ("Polly") Thomson.

HELENINA LJUBEZEN

Zaposlili pa sta tudi mladega socialista Petra Fagana kot Heleninega tajnika. Anne je tistega leta resno zbolela za tuberkulozo. Zapovedan ji je bil strog počitek in selitev na toplo podnebje. Tik pred njenim odhodom pa se je zgodilo nekaj nepredvidljivega. Helen, ki je bila dotlej prepričana, da s svojimi pomanjkljivostmi nima pravice nase prikleniti kakšnega moškega, se je zaljubila v svojega tajnika Petra Fagana. Ta ji je zagotavljal, da jo ima rad prav takšno, kakršna je, in da bi rad z njo preživel svoje življenje. Bil je miren, obziren in vreden zaupanja, zato ga je Helen že na začetku vzljubila in spoštovala. Naučil se je tudi pisanja v dlan in Braillove pisave, da bi ji bil čim bolj v pomoč. Njuna ljubezen je bila velik topel žarek sredi Heleninega sveta teme.

NEODOBRAVANJE STARŠEV

Peter jo je zaprosil za roko in Helen je snubitev sprejela. Imela je že 36 let, bila je slavna in uspešna, a se je zbalala, kaj bo na to porekla njena družina. Vedela je, da se ne bodo strinjali, ker je bil Peter sedem let mlajši od nje, imel socialistične nazore, s katerimi se njena družina ni strinjala, poleg tega pa je bil navaden uradnik.

Zato sta sklenila zaroko obdržati zase, dokler ne bosta na skrivaj pobegnili. A zalomilo se je, ko je ena izmed služabnic o vsem tem povedala Anne, ki je to nemudoma sporočila Helenini mami. Ta je naredila vse, da bi poroko preprečila – odpeljali so jo nazaj v Alabamo, kjer so jo imeli zaprto in pod strogim nadzorom kot kakšnega porednega otroka.

Peter se je večkrat na skrivaj skušal prebiti do nje, da bi skupaj pobegnili, a mu ni uspelo. Helenina družina pa se je med tem na vso moč trudila, da bi preprečila poroko in nazadnje ji je tudi uspelo. Petra Fagana ni bilo več v Heleninem življenju. Helen je pozneje pripovedovala, da je nasilje občutkov njenih staršev ubilo njeno ljubezen do Petra.

HELEN KELLER IN ANNE SULLIVAN

HELEN: "NESREČNOST, KI SEM JO POVZROČILA SVOJIM DRAGIM, JE USTVARILA TAKO RAZPOLOŽENJE IN OZRAČJE, V KATEREM NI BILO VEČ MOGOČE NADALJEVATI MOJE ZVEZE Z MLADIM MOŽEM. PRIŠLA SEM DO PREPRIČANJA, DA ZAME NI POROKE, KAKOR NI TUDI GLASBE IN SONČNE SVETLOBE."

Zakaj je Helenina družina tako nasprotovala temu zakonu, ne bomo nikoli vedeli. Vemo pa, da se je Helen Petra spominjala celo življenje in njegovo ljubezen doživljala kot "majhen otoček veselja sredi temačnih voda".

Helen pa si ni dovolila, da bi jo to razočaranje strlo, in odločila se je, da bo svojo nesrečno ljubezensko izkušnjo

preusmerila v dobra dela. Anne si je do tedaj že opomogla in zopet sta se skupaj s Polly odpravili na pot s svojimi predavanji. Na enem izmed potovanj po Hollywoodu sta posneli tudi film z naslovom Rojstvo (Deliverance (1919)).

GOVOR NA CIRKUŠKI RAZSTAVI SPAČKOV

Leta 1920, ko je imela Helen 40 let, sta za Anno nastopili na razstavi spačkov, ki sta jo v New Yorku priredila lastnika ameriškega cirkusa. Na razstavi je bilo videti teleskopskega in gumijastega moža, dekle z lasmi, ki kljubujejo težnosti, damo z brado in Japonca brez rok ter Helen, ki so jo "razstavljali" kot "gluhega in slepega spačka" s pomočnico Anne.

Anne je imela kratek govor, v katerem je občinstvu povedala zgodbo, ki je ogrela srca, jih ganila, hkrati pa je bila skoraj neverjetna. Na oder je povabila glavno zvezdo, Helen, in ji predala besedo. Ta je s težavo, počasi in negotovo nagovorila občinstvo z besedami:

"KAR VAM IMAM POVEDATI, JE ZELO PREPROSTO. MOJA UČITELJICA VAM JE POVEDALA, KAKO SE JE BESEDA Z NJENE ROKE DOTAKNILA TEME MOJEGA DUHA IN SEM SE PREBUDILA V VESELJE ŽIVLJENJA. BILA SEM MUTASTA: ZDAJ GOVORIM.

TO DOLGUJEM SRCEM IN ROKAM DRUGIH. ZARADI NJIHOVE LJUBEZNI SEM NAŠLA SVOJO DUŠO IN BOGA IN SREČO. ALI RAZUMETE, KAJ TO POMENI? ŽIVIMO DRUG OD DRUGEGA IN DRUG ZA DRUGEGA. SKUPAJ LAHKO STORIMO TAKO VELIKO! LE LJUBEZEN LAHKO PODRE ZIDOVE, KI STOJIMO MED NAMI IN NAŠO SREČO. NAJVEČJA ZAPOVED SE GLASI: 'LJUBITE SE MED SEBOJ.' GLASNO RAZGLAŠAM IN SE ZAHVALJUJEM GOSPODU ZA LJUBEZEN IN VESELJE IN OBLJUBO ŽIVLJENJA, KI BO PRIŠLO."

Občinstvo je Helenin kratek govor tako navdušil, da se je ohranil vse do danes. V njem lahko vidimo njena globoka prepričanja, ki so ji dajala moč in pogum, da je svoje življenje posvetila delu za pomoč drugim.

In zakaj sta pravzaprav nastopili na odru spačkov? Anne in Helen sta to delo sovražili, zdelo se jima je ponižujoče, saj sta bili prepričani, da bi moral vsak človek ne glede na težave, s katerimi se sooča, ohraniti svoje dostojanstvo. Toda nastopili sta enostavno zato, da bi zaslužili denar, ki sta ga potrebovali za preživetje. Ljudje, ki so brali o njej, pa niso prišli zaradi Heleninega govora, prišli so na razstavo, da bi si ogledali ta "živi čudež", kot so ji pogosto pravili. Kot bi hoteli videti redko rastlino ali kakšno čudno žival, ki bi jo razstavljali kot

HELEN KELLER BERE SKUPINI OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

"spačka" na sejmišču. Dolga leta so bili namreč takšni ljudje predmet posmehovanja – na odru so nastopali kot klovni in se na veselje gledalcev morali spotikati čez predmete, ki so jim jih nastavljali na pot.

Tako je Helen predrila pregrade predsodkov in dokazala, da so ljudje s telesnimi ali duševnimi težavami sposobni živeti vitalno, koristno, srečno in plodno življenje – kot vsi ostali ljudje. S tem je dosegla, da so se zdravi ljudje nehali posmehovati ljudem s posebnimi potrebami in so jih začeli jemati resno.

SMRT ANNE

Helenino srečo ob dobrih delih pa je kmalu zasenčila Annina bolezen. Tedaj je bila stara že 70 let in bila je bolna, utrujena in popolnoma slepa. Anne se je hrabro borila proti svoji šibkosti, a je 20. oktobra 1936 umrla. Helen je imela za pomoč Polly in druge uslužbence in prijatelje, toda nihče ni mogel

zapolniti praznine, ki je nastala ob Anninem odhodu. Bila je ženska širokega srca, bistra in predana Helen. Svoje življenje je žrtvovala zato, da bi ji lahko pomagala.

DRUGA SVETOVNA VOJNA

Leta 1939 je v Evropi zopet izbruhnila vojna. Po napadu na Pearl Harbour 1941 pa se je v vojno vključila tudi Amerika. Helen je bila nad vsem tem zgrožena in razsipavanje s človeškimi življenji in denarjem jo je spravljalo v obup. Obiskovala je ameriške vojake v bolnišnicah, ki so v vojni oslepeli, jih spodbujala, opogumljala in tolažila. Njen zgled je pomagal mnogim ranjencem.

POLLY ZBOLI

Na enem od potovanj pa je Polly zbolela in Helenini prijatelji so bili močno zaskrbljeni, saj Polly za razliko od Anne ni imela tako širokega srca in ni hotela nikogar naučiti, kako skrbeti za Helen.

Polly si je sčasoma opomogla in s Helen sta obiskali še mnoge države po svetu vse od Japonske, Južne Afrike pa do Indije. Pri svojih 75 letih je Helen še vedno trdo delala in svetu dokazovala, koliko lahko dosežejo slepi ljudje.

POLLY UMRE – 8 LET POZNEJE UMRE TUDI HELEN

Polly je umrla leta 1960 in od takrat naprej sta za Helen skrbeli njena tajnica in medicinska sestra. Helen je še vedno poskušala normalno živeti naprej in uživati v življenju. Leta 1961 pa je doživela manjši infarkt, kar je močno vplivalo na zmožnost sporazumevanja z drugimi. Tako je do konca življenja živela skoraj odrezana od sveta, dokler ni leta 1968, ko ji je bilo 80 let, mirno umrla.

NIKOLI NE VEMO, KAKŠEN ČUDEŽ SE LAHKO ZGODI V NAŠEM ŽIVLJENJU ALI V ŽIVLJENJU KOGA DRUGEGA, ČE SE POTRUDIMO IN NAREDIMO VSE, KAR MOREMO.

Vir: Helen Keller, Zgodba mojega življenja, Prešernova družba, 1975.

PREROKBE GRŠKIH PREROČIŠČ

STJEPAN PALAJSA

IBIS REDIBIS NUMQUAM PERIBIS IN BELLO

Te besede se pripisujejo najstarejšemu starogrškemu preročišču v Dodoni, posvečeno Zevsu.

V stari Grčiji so se ljudje pred vsemi pomembnimi odločitvami posvetovali s preročišči. Po legendi je na vprašanje nekega grškega vojskovodje, kaj se bo zgodilo, če bo šel v vojno, preročišče podalo dvoumen odgovor. Pomen tega odgovora je bil namreč odvisen samo od vejice oziroma premora pri govoru. Tukaj je odgovor v latinskem prevodu, v katerem je bolj poznan kot v grškem originalu.

Ibis, redibis, numquam peribis in bello

– *Odšel boš, se vrnil boš, nikoli v vojni umrl.*

Ibis, redibis numquam, peribis in bello

– *Odšel boš, se vrnil boš nikoli, v vojni umrl.*

Preročišče je po navadi podajalo odgovore, ki so bili dvoumni ali zastavljeni kot uganke, da bi tisti, ki so jim bili ti odgovori namenjeni, vložili miselni napor v njihovo razvozlanje in razumevanje. Pri tem so se ponovno morali spopadati s težavo, zaradi katere so tudi prosili preročišče za odgovor. Tako so se po globokem razmisleku že sami približali rešitvi.

Zevs, ki je bil glavni bog preročišča v Dodoni, je bil gospodar svobodne volje in je od svojega ljudstva tudi zahteval svobodno voljo, lastne izbire in odločitve. Zahteval je aktiven odnos do življenja in njegovih izzivov. Ni odobral tega, da bi bili ljudje sužnji prerokb, temveč da bi zbrano usmerili svoj um v iskanje prave rešitve.

Zahtevala sta se torej aktivno iskanje rešitve in svobodna izbira. Če tisti, ki je prosil za prerokbo, ni dobro razmislil o njej in tako prišel do odgovora sam, ga je to vodilo v propad.

KIPEC ZEVSIA IZ PREROČIŠČA V DODONI

Cilj grških preročišč ni bil podajanje strogih navodil bogov ljudem, kaj naj počnejo, temveč spodbuda k premisleku o lastnem položaju, samostojno iskanje rešitve določenega problema ter pridobivanje življenjske modrosti in ubiranje prave poti. Ker je težava naša, tudi rešitev zanjo leži v nas. To je bil smisel orakeljskih nasvetov. Zato so bila preročišča poleg misterijev (samotraških, elevzinskih, tebanskih, orfičnih) temeljne religijske institucije skozi celotno grško zgodovino. Noben Grk, vključno z velikimi filozofi tega časa, kot so Heraklit, Pitagora, Sokrat, Platon, ni dvomil v preročišča. Lahko rečemo, da je tak pristop k življenjskim vprašanjem den od glavnih razlogov za veličino starih Grkov. Preročišča, kakršna so bila v Dodoni, Delfih, Olimpiji, Epidavru, so veliko prispevala k temu.

Na tem mestu bi lahko podali še dva primera iz grške zgodovine. Prva zgodba se nanaša na perzijske vojne.

Ko je perzijski kralj Kserks leta 408 zbral največjo vojsko v dotedanji zgodovini, ki se je odpravila pokoriti grška mesta, so Grki prosili delfski orakelj za nasvet. Pitija je podala odgovor, da bo jih rešil lesen zid. Ko so se veljaki prepirali o tem, kaj naj bi to pomenilo, in je vsakdo zastopal svoje stališče, je vojskovodja Temistokles leseni zid razumel kot zid iz ladij. Čeprav so Perzijci popolnoma razrušili Atene, je majhna, vendar okretnejša grška flota pri Salaminski ožini popolnoma potolkla veliko močnejšo perzijsko floto. Vojna sreča

se je po tem obrnila v korist Grkov. V bitki pri Platajah je bila premagana tudi kopenska perzijska sila.

V drugi zgodbi gre za prerokbo, ki je dana močnemu lidjskemu kralju Krezu. Na vprašanje, ali naj gre v vojno proti Perziji, je delfsko preročišče odgovorilo: "Če bo Krez prečkal reko Halis, bo uničil veliko državo." Perzija je bila velika država, zato je Krez, ki sploh ni premislil o prerokbi, takoj začel verjeti v zmago. Odpravil se je v vojno in doživel hud poraz. Njegova država Lidija je bila uničena, ker Krez ni pomislil, da ima tudi on veliko državo.

Vrnimo se zdaj na glavno temo našega prispevka, k stavku Ibis, redibis, numquam peribis in bello. Vidimo, kako samo ena vejica lahko spremeni njegov celoten smisel. Če jo postavimo besedo ali dve naprej ali nazaj, se vse spremeni.

Tako je tudi v življenju, nekatere majhne in na videz nepomembne stvari lahko spremenijo celotno naše življenje. V tem kratkem prispevku ne bomo podali vseh razlag in ugotovitev, do katerih so prihajali ljudje antičnega sveta.

Naj prerokba še enkrat opravi svojo nalogo. Naj bralca spodbudi na razmislek v iskanju skritih resnic, ki jih preročišče šepeta v odprto uho.

Kdor ima ušesa, naj posluša.

"ORAKELJ", CAMILLO MIOLA

SAVITRI IN SATJAVAN

Kraljična Savitri je bila edini otrok kralja Ašvapatija. Težko bi rekel, ali je bila lepša ali modrejša. Nekega dne se je s svojimi spletičnimi odpravila v gozd. Tam je srečala drvarja in se zagledala v njegovo lepoto; nekako je vedela, da po rodu ni drvar. Skrivaj je poizvedovala o njem in izvedela, da je njegovo ime Satjavan ("tisti, ki vedno govori satjo – resnico") in da je po rodu kraljevič, vendar naj bi njegovega slepega očeta, kralja, iz kraljestva z ukano izgnal sorodnik. Satjavan je živel v gozdu s starši in se preživljal s prodajo drv.

Savitri se je tako zaljubila v Satjavana in ga izbrala za moža, saj so ji starši dali svobodo izbire.

Ko je Savitri starše seznanila, da je izbrala Satjavana, je bil oče sprva osupel. Tedaj je povabil velikega modreca Narado, da bi se z njim posvetoval. Narada je potrdil vse, kar je Savitri povedala o Satjavanovem značaju in usodi, vendar se je vprašal, ali ve za še eno zelo pomembno stvar v zvezi z mladim kraljevičem.

Toda sama Savitri ga je že prehitela z vprašanjem:

– Spoštovani svečenik, ali drži, da je Satjavanu usojeno umreti čez natanko dvanajst mesecev?

– Drži – je odgovoril Narada. – Ali se še vedno želiš poročiti z njim? Ali se ne bojiš usode vdove?

– Ne bojim se – odgovori dekle. – Še vedno se želim poročiti z njim.

Čeprav je dekletov pogum v očetu zbudil občudovanje, jo je poskušal od te odločitve odvrniti. Toda Savitri je odvrnila, da bo njen mož Satjavan in nihče drug.

– Zvezde so kruto nedvoumne – je pripomnil Narada.

Toda mlada kraljična je dejala:

– Trdno verjamem, da življenje in smrt določa nekaj veliko večjega, kot so položaji zvezd, ki jih razlagajo zvezdoslovci. Verjamem, da bo moja usoda vplivala na njegovo in jo sprejmenila – nihče ne more zares vedeti, kaj se lahko zgodi!

Tedaj jo je modrec Narada blagoslovil, rekoč:

– Moje molitve so s teboj, Savitri. Naj tvoj pogum in ljubezen zaščitita Satjavana pred napovedano smrtjo.

Savitri se je tako poročila s Satjavanom in se preselila iz kraljevega dvora staršev v moževo kolibo. Z veliko predanostjo je služila slepemu tastu, hišna opravila pa prevzela od tašče – tista, ki je nekoč imela okoli sebe služabnice in spletične. Bila je srečna in vedra, čeprav so preostali člani družine včasih opazili njeno zamišljenost in celo zaskrbljenost. Bili so trenutki, kadar je čutila, da čas prehitro mineva.

Toda nikomur ni povedala za prerokbo. Molila je, da bi Satjavan ubežal kruti usodi.

Bližal se je konec leta. In napočil je neizogiben dan napovedane smrti. Savitri je to noč molila in bedela. Moža je prosila, naj jo vzame s seboj v gozd, ko se bo odpravil po drva. Satjavan je želel Savitri prihraniti napor, toliko bolj, ker jo je bedenje izčrpalo. Po vseh njenih prošnjah je naposled dejal, da jo bo povedel s seboj, če ji to odobrijo njegovi starši. Tast in tašča sta najprej nasprotovala, ker sta se zbala, da gozd za mlado dekle ni najprimernejše mesto. Toda ko je Savitri prosila tasta, naj ji danes izjemoma dovoli oditi v gozd, je slepi kralj odvrnil:

– Odkar si se vselila v našo kolibo, ni bilo ne dneva ne ure, ko ne bi izpolnila tudi moje najmanjše želje. Kako naj jaz tebi ne bi izpolnil tvoje, in povrh še edine želje?

In tako se je Savitri odpravila s Satjavanom globoko v gozd. Bil je tako običajen dan – enako sijoč kot vsi dosedanji srečni dnevi, ptice so pele z enako radostjo, veter je šumel, vode so žuborele ... Savitri je v duši molila in v sebi ponavljala, da bo danes potrebovala ves svoj pogum in obvladanost. Ko je Satjavan našel drevo, ki naj bi ga posekal, je Savitri sedla v bližino in opazovala, ali se bo morebiti od kod priplazila strupena kača. A videti ni bilo niti ene.

Tedaj Satjavan nenadoma odloži sekiro in se opoteče proti ženi.

– Ne vem, kaj mi je – zamrmra. – Mračni se mi pred očmi.

In nato je naslonil svojo glavo v njeno naročje. Savitri je objela njegovo glavo in zbegano pogledovala naokoli, iščoč pomoč. Toda na spregled ni bilo nikogar. Vse se je odvijalo zelo hitro – Satjavan je izgubil zavest in klonil; čutila je, da jo zapušča.

Savitri je nenadoma zagledala visoko, grozovito podobo v črnem plašču, pod katerim so se vili ognjeni zublji. Vedela je, da je to Jama, bog smrti. Njegova velikanska mračna senca je padla nanjo. Iztegnil je roko, jo položil na Satjavanov vrat in skozenj potegnil Satjavanovo dušo. Naprtil si je dušo na ramena in se brez besed napotil proti jugu.

Savitri je stekla za mračno prikaznijo.

– Počakaj! je zavpila. – Rada bi na kratko govorila s teboj!

Mrka prikazen je obstala. Savitri ga je pogumno pogledala v oči. Na licu boga je opazila vzvišen, spokojen in sočuten izraz. In vsi njeni strahovi so izginili.

– Oprosti – je dejala. Si ti bog smrti?

– Sem – odgovori Jama.

– Prejmi moj spoštovani pozdrav. Povej mi, ali vedno prideš ti osebno po duše?

– Ne. Pridem samo takrat, kadar gre za izjemne duše.

– Oh, če je bil moj mož tako izjemna duša, da je zaslužil to čast, zakaj ga ne pustiš živeti? On je tako mlad in tako nedolžen. Nikomur ni storil ničesar žalega.

– Vedi, da smrt ni kazen.

– Če smrt ni kazen, zakaj praznujemo rojstvo?

– Savitri, teh stvari ni enostavno razumeti. Vrne se, ne sledi mi, to ni smer niti pot za žive.

– Gospod, saj ne sledim tebi. Sledim svojemu možu.

– On ni več tvoj mož.

– Jaz verjamem, da ljubezen sega tudi onkraj smrti. Kadar ljubimo eden drugega, eden drugega tudi prepoznamo.

Prepoznamo pa samo tistega, ki ga poznamo že od prej. Satjavan in jaz sva bila mož in žena v številnih preteklih življenjih. Poznala sva se pred najinim sedanjim rojstvom. Predolgo sva bila skupaj in zdaj ga ne morem pustiti. Če ga moraš vzeti, potem vzemi tudi mene.

Jamo je ganilo Savitrino razmišljanje. In tako ji je dejal:

– Izpolnil ti bom eno samo željo, lahko je katera koli, razen ene – in to je Satjavanovo življenje.

Savitri je razmislila ter si zaželela, da bi se staršema njenega moža vrnilo kraljestvo. Jama je dejal, da bo njeno željo uslišal, vendar naj ga zdaj zapusti.

Odpotoval je še dlje proti jugu, noseč Satjavanovo dušo. Po določenem času je zastal, se obrnil in zagledal Savitri, ki mu je sledila. Njeni podplati so krvaveli od trnja in kamenja.

– Vrne se, otrok, in pripravi poslednjo slovesnost za pokop – ji je svetoval Jama. – Dlje ne sme noben smrtnik.

Toda Savitri je zopet s svojimi besedami uspelo omehčati strašnega boga in se dotakniti njegovega srca. Ponudil ji je, da ji izpolni še eno željo. Savitri je tedaj prosila, da se njenemu tastu vrne vid.

– Vrnjen je – odgovori bog.

Savitri je tedaj začela na dolgo in široko govoriti o dolžnostih kralja do ljudstva.

– Kralji so dolžni skrbeti za svoje ljudstvo, prinesiti morajo napredek in srečo. Toda za ta cilj je treba imeti neprekinjeno nit kraljevih naslednikov. Toda kaj se bo zgodilo, o Gospodar, z našima ljudstvoma, če eni in drugi prestol ostaneta brez naslednika – tako kraljestvo mojega očeta kot tudi kraljestvo mojega tasta? To bo privedlo do propada, do boja med kraljevimi sorodniki in do nesreče za celotno deželo. Že slišim krike žena in jok otrok ...

– Stoj! – je zavpil Jama. – To se ne bo zgodilo, obljubljam ti! Ker si edina naslednica obeh kraljestev, ti obljubljam, da boš imela sto sinov.

Savitri je čakala samo na to. Vzravkala se je pred strašnim bogom v svoji kraljevski lepoti.

– Zdaj moraš prelomiti obljubo o nevrnitvi iz smrti. Blagoslovil si me s stotimi sinovi. Kako naj jih rodim brez moža?

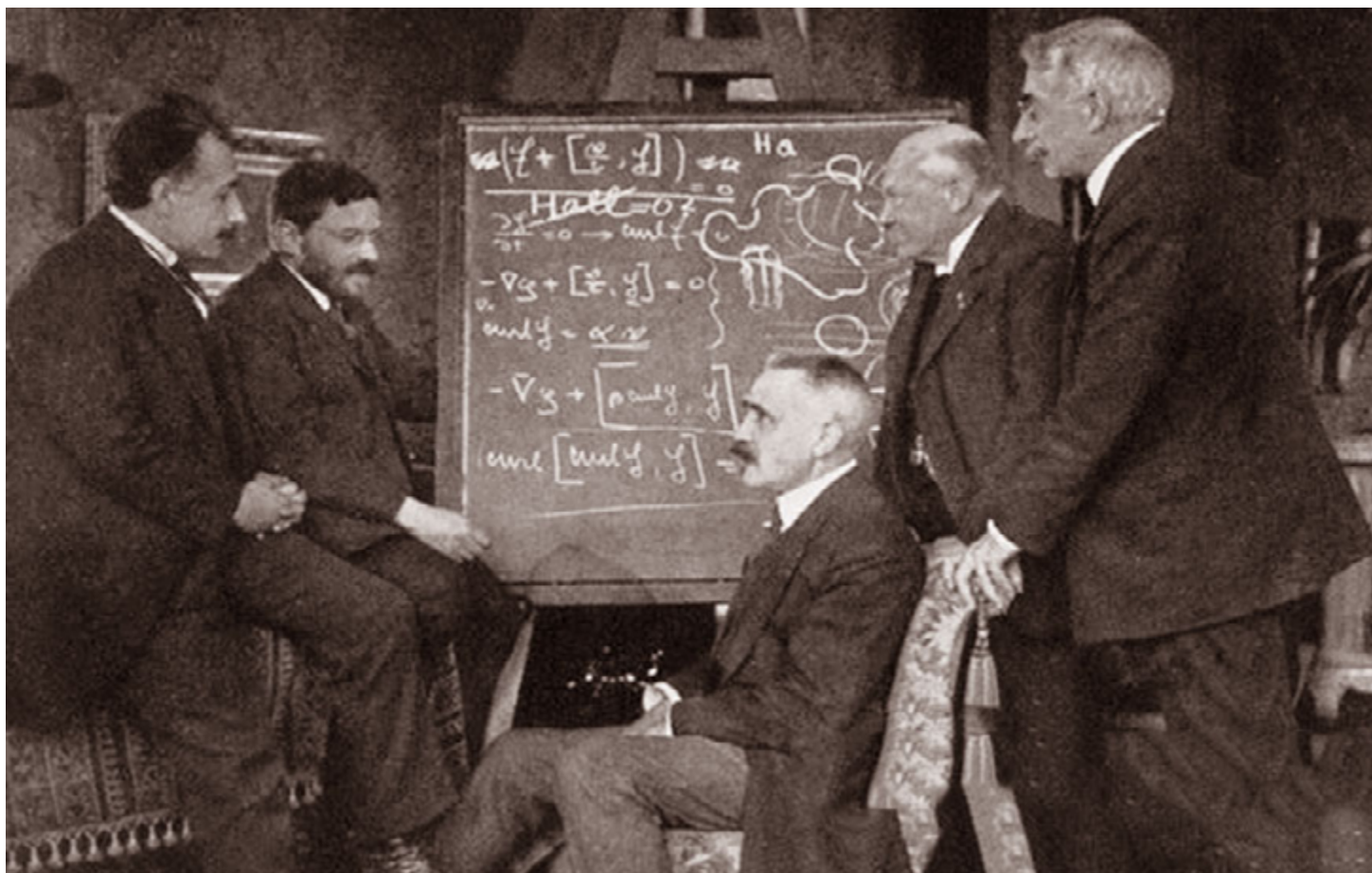
Obraz boga je zasijal.

– Pogumna si, Savitri – je dejal. – Toda ne podarjam ti Satjavanovega življenja le zato, ker si pogumna. Modra si, Savitri. Toda ne podarjam ti Satjavanovega življenja samo zato, ker si modra. Je namreč nekaj močnejšega od smrti. To je ljubezen.

Zgodba iz indijskega epa Mahabharata.

KAKO PRITI DO ODKRITJA?

Nekoč so novinarji vprašali slavnega Einsteina, kako se pride do odkritja, kdo je za to primeren in kaj je za to potrebno.

Einstein je odgovoril:

– Oh, to je enostavno. Najprej se skliče zbor znanstvenikov in raziskovalcev. Ti se sestanejo, da bi uskladili, povezali in preverili vse dotedanje dosežke znanosti. Ko to opravijo, pridejo do zaključka, s katerim določijo, kaj je sprejemljivo in kaj ne.

A zgodi se, da eden od znanstvenikov zamudi na zbor.

Ta zato ne ve, kaj je mogoče in kaj ni mogoče – in tako pride do odkritja.

Iz življenjepisa Alberta Einsteina.

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih Nove Akropole.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

NAŠE KNJIGE

FORMAT 130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Grčija in Rim

Egipt

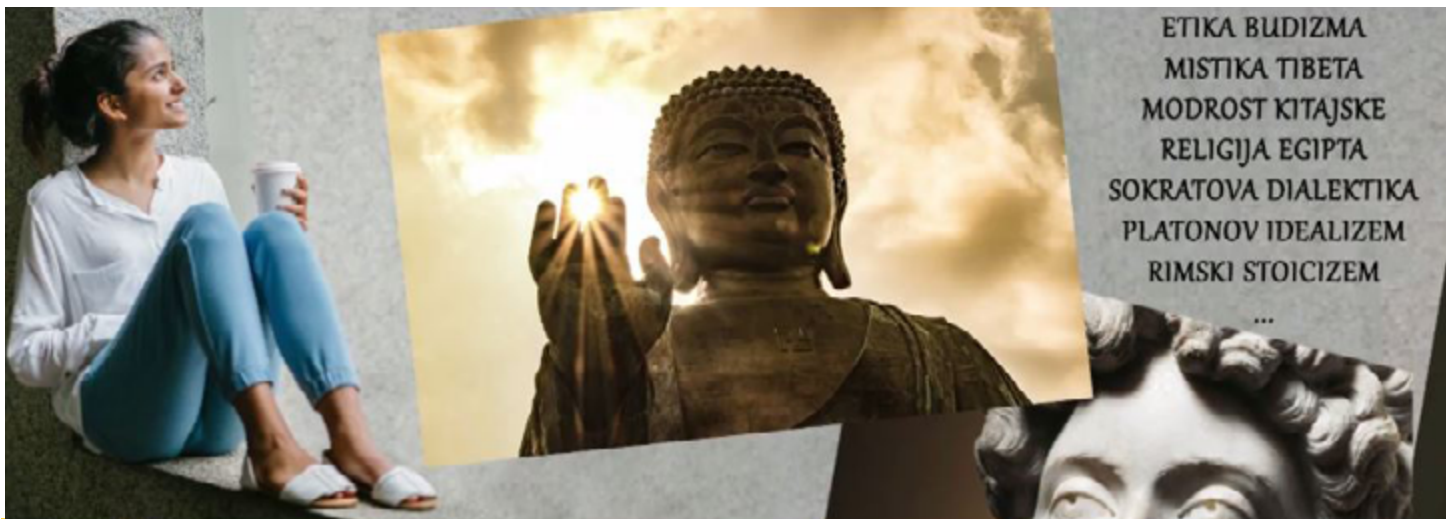
Slovenija

NAPOVEDNIK DOGODKOV

Dogodki za mesec OKTOBER 2018.

Dogodki potekajo v prostorih Nove Akropole v Ljubljani in Mariboru ali na vnaprej razpisani drugi lokaciji.

TEČAJ PRAKTIČNE FILOZOFIJE

Predstavitveno predavanje (1/10):

TOREK, 9. OKTOBER, OB 20:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Predstavitveno predavanje (1/10):

ČETRTEK, 11. OKTOBER, OB 18:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Cena tečaja: 60 €, študenti in upokojenci: 40 €.

Predstavitveno predavanje: vstop prost!

ŠPARTANSKO UČENJE O STRAHU ~ RAZVIJANJE POGUMA ZA SODOBNEGA ČLOVEKA

Predavanje

SREDA, 24. OKTOBER, OB 20:00

Nova Akropola - Tyrševa 7, Maribor

Vstop: 4 €

ZAKAJ POTREBUJEMO PRIJATELJSTVO?

Predavanje

ČETRTEK, 25. OKTOBER, OB 20:00

Nova Akropola - Wolfova 8, Ljubljana

Vstop: 4 €

IN TI?

**KDAJ SE BOŠ TI PODAL
NA TO DOLGO POTOVANJE VASE?**

RUMI